

Zoraa A Hellaa

and more

Konso Stories

Writer: Dinote Kusia Shenkere

Editor: Dr. Ongaye Oda Orkaydo

Concept: Eti Dayan

Illustrator: Ella Boiman

Graphic Designer: Danit Galler

We would like to thank
Dinote Kusia Shenkere
for collecting the stories for us.

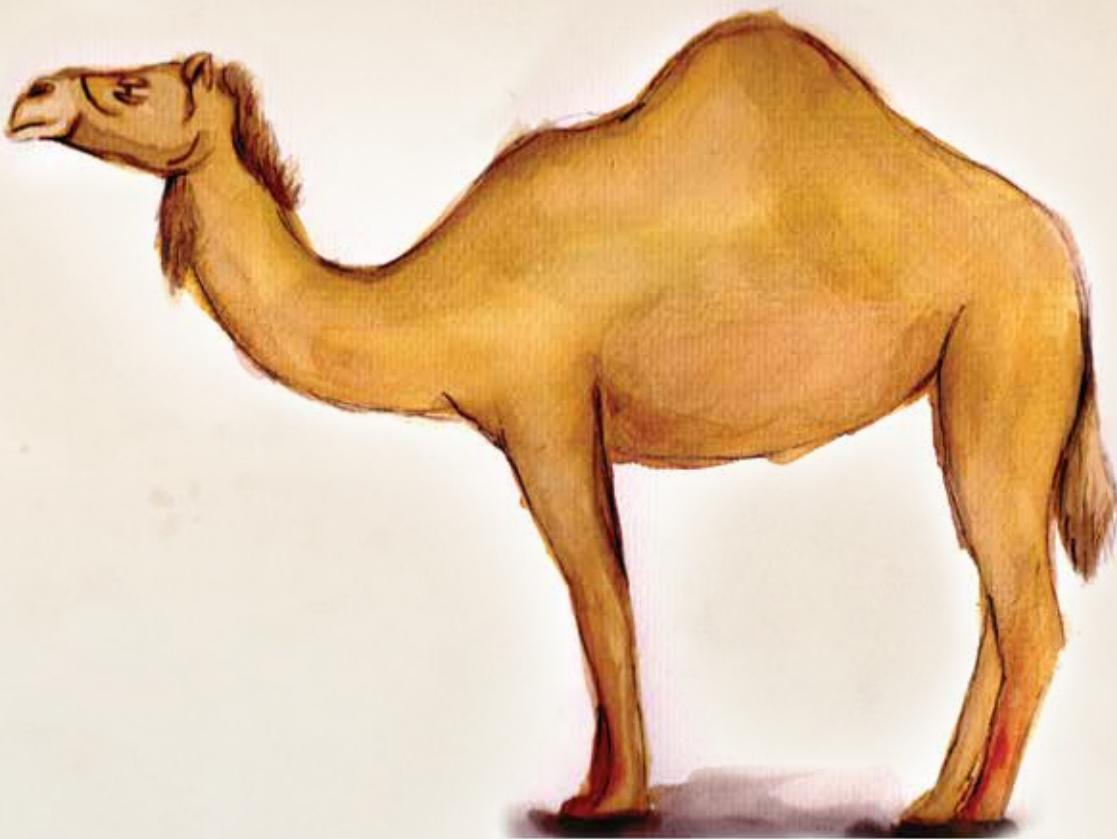
www.nanetya-foundation.org
nanetyafo@gmail.com

Harreeta Ka Kaala	4
Karmaa Isho Ka'alta	6
Katamta Ka Orshayta	8
Kallaata A Keltayta	10
Karmaa Ka Qapaleeta	12
Lukkalitta Ka Alla'itta	14
Muraa A Qapaleeta	18

Harreeta ka Kaala

Xattaa kiini ka pinaanaa ka ayee kalan. Pinaanaasini oppaayye Kaala akataa kutti. Oo kayti takkaayye, waaqa iqeeday ka pinaanaasini piisa'e daassata qootiya paayyay. Hakaa isha qara kaynittu'e, Kaala kuttumaadi mina'e daassata a kutta akkamaa waaqa ishi' daasho dikaday ka xawa' desa kuti'ay. Ka asanni. Etee waaqa harreeta' daassata daanniyoooyye Kaala i'akkay akka daassata a piisa qarpeela qaptu kodditi. Harreeta ka qeetti ka daassataadi taraa kela' juuti. Kaala ka sedi' kuliakkay. Oo shakkayta' jarti kammaayye, harreeta

ka qeetti ka daassatasi xaadi qeetti ka ishan allie annitta. Kaala kaakkay ka a
xaadi anteyyannin male harreeta kamma'i kerintaa paayyay. Waaqa ka sedi'
akkay ka waasine allu'e Kaala' daassata dikaday qeeday ka Kaala kammaa desa
xaptay ikka kootta kamma'e isha' jaqqalti. Kaala oore waa kodaa'e dapay ka alli'
ooray. Hakaa awsite paayyatte, waa malla koottan koottatte sindaa sindaawniya
qootaa daassataadi kootta kamma'e isha' jaqqalti malla kidammi.

Karmaa isho Ka'alta

Xattaayye, Karmaa ka Ka'altaa ollin loallaa siksannee ki'ni. Taraa taraanne sikinne ki'ni. Oo kayti kuyya'ta takkaayye, awtaa taraa a Karmaa' kayteeyye, okkatta a Ka'altakka dalay. Oo tika kayay, Karmaa ipaayyay ka ki'ni, "Ka'alta, xormaawwu innayyaa dalay." Ka'alta ka ki'tee'e, "Attannee xorma innayyaa dalli? Okkattaawoo dalay." Karmaa ka Ka'alta shiishini. Ka lamatte oli shiishini. Karmaa iki'nee, "Xormaawoo dalay." Ka'alta iki'nee, "Okkattaawo dalay."

Sedikkammaayye, oli deexa'ee pinaanaa a caa piisan olpa hale'na ka ikka deyan ka duka'ta muranee kidin ka olli' kalin. Oore pinaanaa ka olli' xooraa qapin. Kuyya'see a xooraate, Karraa male pinaanaa ataakane piisa ideyin. Ikka Karraa asini. Umaa de'nicco. Ikka asini. Ikka de'nin kinnin. Ikka haliya paayyin. Ikka ki'nee, "Lakka mate'tan heddinney." Ikka asini. Umma de'nicco. Ikka hale'ni. Ikka ki'nee, "Lakka mate'tan heddinney." Oo lamayta' jaray kammaayye, ikka mooraappupa deyay.

Oo dayay, pinaanaasinikka qaraa kaassanni ka ki'nee'e, "Maana kela'i assi jarti Karro?" Ikka ki'nee'e, "Mate'taa paqay anka heddinni ka kala' jaray". Pinaanaasinikka paayyin ka Karraa' ki'nee'e, "Piita ayshateeyye mate'ta heddinni heddinni?" Karraa ka paayyay ka ki'nee'e, "Piita aynooyyee xorma dalli?" Oore, pinaanaasini' piisa ka akata tammaqin ka ki'nee'e, "Innayyoosin innayyaa a okkatta Ka'alta." Karmaa ka akata miroodayee ki'ni ma Ka'alta aktaa xasootte ki'ne.

Katamta Ka Orshayta

*K*uya'ta takkaayye, katamaa sette ka orshayaa kudan ka lakkee poruppaa olmina deyaye ki'ni. Orshayaa harmu'e deepoodin ka katamaa' kiine, "Harta a pishaa inu' akkisha." Katamaasini akka orshayaasini ishootan leyshin malla iqeedin ka olli' kalin ka harta ishoota' akkishin. Ufee katamta takka palaa'e hasti. Orshayaasini ee pishaasini ikin iduduttanin ka katamaasini ishoona' hartasi akkishaye alli' layshin. Ma, katamtasi pala' haste ipahti ka keerti ka xanta' ki'te, "Nammaay inpirammi awwi. Orshayaa alli' katamaa piray ka anti patta ka kelaayye hasay. Nammaay xoya ka orshayoosini ino' leysha." Xantadaasini isee allu aanan ka orshayaasini qoman, idiishin ka laaddi katamtasi takka kelaayye palaa haste alli'e ishshin ka daminee kidammi.

Kallaata A Keltayta

Xattaayye, keltayta ka innaa a nama ollinee kallaanne ki'ni. Sedi qaran xa'tee, keltayta waa innaa a nama ko'niyaanee piisaa kolladay ka ko'ni. Oo kayti takkaateeyye, keltayta tokka iqeeday ka qimayta a keltaytati'e kide, "Innayti parre paraa minaayye innaa a nama kapupa' anta ka xottaa a unta ino' qinsatta." Qimaytase a keltayta ikka oowsaday ka innaasine a nama kawpa paraa karan keday ka xottaasinee a unta qinsaday ka ishin kalay.

Sikkammaa, keltayaan ka piisane oli xa'shin ka olpa deyin. Qimaytase a keltayta ikka paayyay ka ki'ne, "Nammay dakkaysada. Xottaasine a unta innaa a nama kappa inqeedayey amma poraan oppa' ayliyaanno inu' parpaaccisni. Simmalla mura sahna ka dila' ko'na ka oppa' untasi aylina." Ikka dikattoosiqara' olli' kalinka qeedinkamurasi molin. Oo murasi molin kammaa, xottaasine a unta'e qeedin ka porase a molin oppa' ayliya'

ishan aanin. Oo aanin ka xottaasini aylen kammaayye, xottaasine a qinsadin ishoottan kayin. Ikka lammatta innaasine a nama kawpa xottaa qinsatta aaninew. Ikka ishoona' daashayew. Ikka qeedin ka ishan aanin ka porase a muruppa oppa sahin ikka oppa'in ayliyaamin oppa' xottaasini aylin. Xottaasine a lammatta' qinsadin qaraa kulee hasin. Ikka qeedin ka xottaasini kelaa hasaye alli' damin. Oo kayti kammaa, xottaasine a dilasippa aylin umma indehni. Keltayta la'ayyu maanaa koda waa ayliyaa inqapoy, umma waa a dilasippaa palaye incaaney? Sede mallaa ki'ni toy keltayta haka awsiteete desa paayyatte awwi ikkiri dila ayliyaannin kinnin.

Karmaa Ka Qapaleeta

*D*aleeyyee, Karmaa akkaahupnan pinaanaa pisa qara qapoo pinaanaa ka innaa a nama kaso upa. Karmaa hupnaadinnee pinaanaa lenni ka dammi. Takkaayye, karmaa ka Qapaleetaa ollin moottuma paayyay ka pinaanaasine a Karmaa lenniya ollin damta paayyin. Kuyya'ta takkaayye, Karmaasi xorma a kuttaa horeetuppa qapay ka ishshay ka so'aadin tikupa kalay. Oo' tikuppa kayayeeyye, qamileeta'e kidaye, "Aani ka pishaa oraapi ka oo kaltooyye so'aan dammay." Qapaleeta ka "Oowwi!" ki'ti ka pishaasini oraapiya' kirruppupa anti. Oo kirruppa kayti ka pishaa oraapiya' xata ki'teeyye, waa isheeta pahaa'e akkiti ka pishaasini oraapiya alli' qa'tissi ka tikupa kaltaa paayyiti. Oo tika kayti kammaayye, Karmaa akkiti ka isha' ki'te, "Apuuya! Haa awwi waan qara' kaaye a"uptu. Een kirruppa kay ka pishaa orapniyooyye, Karmaa a ki pahoo ka pishaasini oraapiya ana dawrayinakkay. Simmallaa, Appuya anti pishaa maleen kalay." Karmaa oo sedi dakay kammaayye akataa miirooday ka miiran

kirrasi oppupa keerintan aanay. Etee kirrasippa kayay ka xata kiday ka pishaasini oppa tooyniyo, keeto Karmaa isha pahu akkay. Ikka akata miirooday ka takkan pishaasini karupa shoray ka kara' ollin hasay. Kara'e to'ay kideeta. Qapaleeta oori ilattumoosinitinne so'aasine a xorma' piisa damatee kidammi.

Lukkalitta Ka Alla'itta

Xattaayye, Lukkalitta ka Alla'ittaa ollin kalaa ki'ni ka pisaneeyye piita filfilli ka damta karaa faddanni. Oo kayti kuyyanta takkaayye, alla'itta a damta faddanniyoooyye, marfeetaaakkay ka qeeday ka japarraa olpa heddishay ka xoollaa' kodaday. Lukkalitta ka Alla'ittaakkay ka qaraayye pora a oppaa xoollaa qeenniyan kaassaday. Maana mallaa assi Alla'itta qaraa kaassati? Qootaa Alla'itta montan xa'anniyo malla. Alla'itta ka ki'nee, "Marfeetan teyay ka qeeday ka japarraa olpa heddishay ka xoollaa' kodaday ka ishan qoyra a dera dera qara'e ishin kuti'ni. Lukkalitta ka xoollaa kodattaa'e marfeetasi Alla'itta qaraayye qinsaday ka xoollaa heddisattaa paayyay. Etee xoollaasini heddisanniyoooyye, doxa ka isha qapay ikka marfeetasi miissaa kela' juutay ka kapaa damta faddatta' aanay.

Oo ooray poraa oppa'e marfeetasi
xaayaye tura' patay. Kuyya'ta
lakki kammaa Alla'ittasikka
marfeetasi kaassanni ikka
kidaye, "Marfeetasi doxaa ana
pirri anka miissaa kelaxxata
xaayay ka damta faddata'e aanay.
Oon tiitawaye, porasikka ana
tura' patay. Infadday kuyya'ta
lakki kammaayye xooyew."
Alla'itta ka kuyya'tasi lakki piray
ka aanayew. Umma Lukkalittasi
marfeetasi inakkini. Alla'itta ka
kidaye, "Indoxayey waan damaa
ana' daashi."

Lukkalitta ka qootaa Alla'itta doxay malla nyelqaadippaayye takka qeetti ka ishi' daassi ikka damay. Awta piliyaate, Alla'itta ideyayew ka Lukkalitta' ki'ne'e, "Marfeetaawu daashi." Lukkalitta umma marfeetasi inteyni. Ikka isha isqaraa kalissaa malla nyelqaasini xaadippaa takka qeettew ka isha' daassew. Ikka damay ka tawayew. Alla'itta ka sedi kolladay ka awtaa nyelqitteeta a Lukkalitta damta heeno piisa mina'e marfeeta kaassatta' de'ni. Ka assi koday ka nyelqaasine a Lukkalitta piisa piray. Lukkalitta umma haka awweeti'e marfeetasi inteyni. Sedimmalla haka awweeti'e Lukkalitta marfeetase a Alla'itta patti faddiya mallaa piita qonni; Alla'itta ka haka awweeti'e marfeetaade a patti malla nyelqaa a lukkalaa damta diinnin kinnin.

Muraa A Qapaleeta

*X*attaa ki'ni ka orra ka kappinuppupa kutay ka oraayta tokkaakkay ka isha ikassaa'e kama daanni. Oraaytasi oo qahniyooyyee, aappaan takka harreeta qara'i mehaddaa fe'adaya ka poruppaa anniyoakkay ka aappaasiti' kidaye'e, "Innayti orraa ana ikassaa'e ana poradaanneey anan pahi".

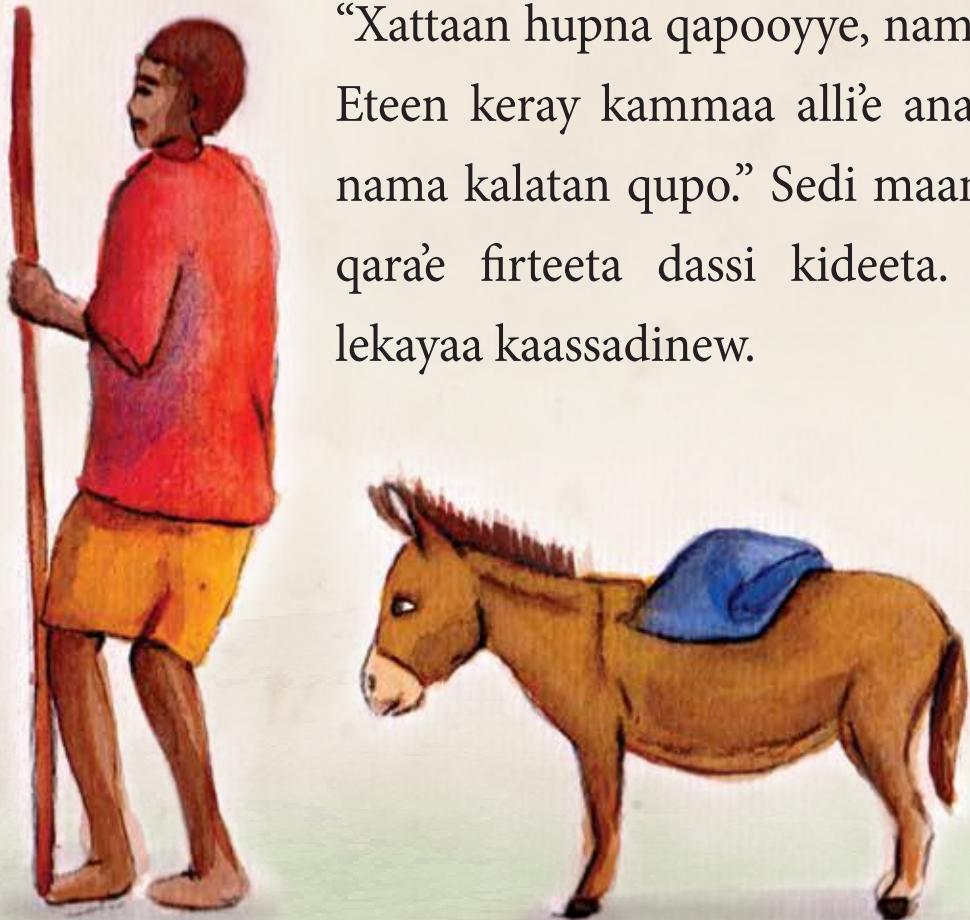
Aappaasi ikka qeeday ka harreeta takka qaraayye akala takkuppaayyeunta alli' piitupa tuqay ka akalasi kara'e oraaytasi katay ka a untasi mina'e harreetasi qara'i fa'ay. Ka qeeday ka harreewwaasini quliya paayyay. Oo shakkayta' esa kiday, Orraa keetu aye hirantaan de'ni. Ka oraaytasi faddin ka fadin ka dapin. Ka ishoonna kapan alli'e tarpin.

Sekkammaayye, appaasi iqeeday ka harreetasee a Oraayta qaraaco qa'tishay ka akalasi furay ka oraaytasiti' ki'nee, "Orrasi ki ikassaa fa'niyo kelaayyeen kin pahayee ykalata'e mana' ana' kalissa?"

Oraaytasi i'oorshay ka ki'nee'e, "Qoota' akala kara'e ana hidditi ka harreeta qara'e ana fa'iti ka pora a kutta anan anti malla indoxyeey, ke ishu harreetayti oppaayye a xaamun dama?" kiday ka appaasi kaassaday. Appaasi imiirooday ka Oraayta' kidayee'e, "Kalataawu sede'e? Anna ka pinanta a piliyaati' lella ikka aynu akkamaa' damtu ino'e farattu."

Oo anniyaaneeyye, poruppa harreeta takcaa akkin. Ka waasini koddai piisa ishi' torren. Harreeta ipaayyiti ka ki'nee'e, "Xattaan hupna qapooyye, nama ana qare'e paata fa'ay, fa'ay. Eteen keray kammaa allie' ana tikuppa daanay. Simmalla nama kalatan qupo." Sedi maana kideeta, harreetasi namasi qara'e firteeta dassi kideeta. Sekkammaayyew, pinaanaa lekayaa kaassadinew.

Piraanpira qaraayyee, qapaleetaa akkin ka akamaa namaa ishin dapay qara'e dapa feyya' murtu'e kaassadin. Qapaleeta iki'tee'e, "Anaa qoyra qarupa fayyadu ka aye xatan firteeta daashay." Ka qeetti ka qoyruppupa fayyatti. Ka qeetti ka waa a koddaye piisa ishootta qaraayye kaassatti. Ikka isheetta'e torrin. Oo feyya' dakkaysatti kammaayye, iki'tee'e, "Ossine ana' torritine piisa qeeda ka kodaan ana' akkisha." Ikka qeedin ka akamaa namasi Oraaytasi akala karaayye unta allie' piitupa tuqay ka pakkaadippae Oraayta karpa kullishay ka tura hidday piisa akkishin. Oo Oraayta akala karpa kullay ka aappaasikka tura hidday, qapaleeta ipaayyiti ka ki'te'e, "Namu atti ata mana asni? Tulleeta harkaayti ka mala karittaayti." Sekkammaayye, namasi ulaytasee a harkuppa Qapunnee Oraaytasi akalasi kara'e qiday ka ishshayee kidammi.

